

## **Przeciwdziałanie przemocy domowej.**

Dz.U.2021.1249 t.j. z dnia 2021.07.09

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 15 sierpnia 2023r. do: 14 lutego 2024r.

### **Wejście w życie:**

21 listopada 2005 r. , 1 stycznia 2006 r.

### **zobacz:**

art. 17

Art. 17. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 6 ust. 4 i 5, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.

## **USTAWA**

**z dnia 29 lipca 2005 r.**

**o przeciwdziałaniu przemocy domowej<sup>1</sup>**

<sup>2</sup> (uchylony).

### **Art. 1.<sup>3</sup> [Przedmiot regulacji]**

1. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej;
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

2. Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

## Art. 2. <sup>4</sup> [Definicje]

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) przemoc domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

2) osobie doznającej przemocy domowej - należy przez to rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa;

3) osobie stosującej przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;

4) świadku przemocy domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

2. Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

### **Art. 3. [Pomoc należna osobie doznającej przemocy domowej]**

1. <sup>5</sup> Osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:
  - 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
  - 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
  - 3) <sup>6</sup> ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
  - 4) <sup>7</sup> zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
  - 5) <sup>8</sup> badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
  - 6) <sup>9</sup> zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.
- 1a. <sup>10</sup> Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych w ust. 1.
2. <sup>11</sup> Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej, uwzględniając przydatność zaświadczenia dla ochrony prawnej osoby doznającej przemocy domowej.

### **Art. 4. <sup>12</sup> [Usługi zapewniane w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; środki prawne wobec osób stosujących przemoc]**

1. Osobom doznającym przemocy domowej zapewnia się w ramach schronienia w ośrodku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, co najmniej podstawowe usługi w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa tym osobom, a także udzielenie pomocy i wsparcia zgodnie z ich potrzebami dostosowanymi do sytuacji życiowej.
2. Pomoc i wsparcie, o których mowa w ust. 1, są świadczone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, zatrudnionych w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym przez psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, prawników i terapeutów.

3. Wobec osób stosujących przemoc domową stosuje się przewidziane w ustawie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, a także programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

4. Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno - terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

5. Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno - terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową są realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów.

6. Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

## **Art. 5. <sup>13</sup> [Delegacja ustawowa]**

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób

doznających przemocy domowej,

2) wymagania kwalifikacyjne wobec osób zatrudnionych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

- uwzględniając konieczność dostosowania zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb osób doznających przemocy domowej, a także efektywność usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

#### **Art. 5a. <sup>14</sup> [Delegacja ustawowa]**

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,

2) wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową

- uwzględniając konieczność dostosowania zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb osób doznających przemocy domowej, a także skuteczność programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

#### **Art. 5b. <sup>15</sup> [Delegacja ustawowa]**

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) standard prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

2) wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową

- uwzględniając konieczność dostosowania zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb osób doznających przemocy domowej, a także skuteczność programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

#### **Art. 6. [Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; właściwość organów]**

1. <sup>16</sup> Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach

ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. <sup>17</sup> Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) <sup>18</sup> opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) <sup>19</sup> prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) <sup>20</sup> zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) <sup>21</sup> opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) <sup>22</sup> opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) <sup>23</sup> zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) <sup>24</sup> zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

4. <sup>25</sup> Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

4a. <sup>26</sup> Dopuszcza się możliwość łączenia wyodrębnionych organizacyjnie placówek udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, o których mowa w ust. 2 pkt 3, ust. 3 pkt 4 oraz w art. 3 pkt 4.

5. Środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa w ust. 4, zapewnia budżet państwa.

6. Do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności:

- 1) <sup>27</sup> opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) <sup>28</sup> inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) <sup>29</sup> opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) <sup>30</sup> organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

#### **Art. 6a. <sup>31</sup> [Wymogi wobec osób kierujących specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy domowej]**

Osoby kierujące specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej są obowiązane posiadać specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz:

- 1) co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, lub
- 2) co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej, w tym co najmniej roczny staż pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

#### **Art. 7. [Zadania wojewody; nadzór i kontrola]**

1. Do zadań wojewody należy w szczególności:

- 1) <sup>32</sup> opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą domową dla osób realizujących te zadania;
- 2) <sup>33</sup> monitorowanie zjawiska przemocy domowej;
- 3) <sup>34</sup> powoływanie i odwoływanie Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;

- 4) <sup>35</sup> monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
  - 5) <sup>36</sup> nadzór nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa;
  - 6) <sup>37</sup> kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.
2. Do nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6, stosuje się odpowiednio przepisy art. 126-133 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) organizację i tryb przeprowadzania nadzoru i kontroli, kwalifikacje inspektorów upoważnionych do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych, a także wzór legitymacji uprawniającej do wykonywania czynności nadzorczych i kontrolnych,
  - 2) <sup>38</sup> kwalifikacje Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu wykonywania zadań.

## **Art. 8. [Zadania ministra]**

Do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy w szczególności:

- 1) <sup>39</sup> zlecanie i finansowanie badań, ekspertyz i analiz dotyczących zjawiska przemocy domowej;
- 2) <sup>40</sup> prowadzenie działań promujących podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej;
- 3) <sup>41</sup> powoływanie i odwoływanie Rządowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w randze sekretarza lub podsekretarza stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- 4) <sup>42</sup> monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez koordynatora, o którym mowa w pkt 3;
- 5) <sup>43</sup> opracowanie i wydawanie co najmniej raz na dwa lata wytycznych do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych;
- 6) <sup>44</sup> opracowywanie i finansowanie programów osłonowych z zakresu przeciwdziałania przemocy

domowej;

7) <sup>45</sup> finansowe wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez:

a) jednostki samorządu terytorialnego,

b) <sup>46</sup> organizacje pozarządowe działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,

c) <sup>47</sup> jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

#### **Art. 8a. <sup>48</sup> [Zadania Prokuratora Generalnego]**

Do zadań Prokuratora Generalnego należy opracowywanie i wydawanie co najmniej raz na dwa lata wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

#### **Art. 9. [Współpraca organów z innymi instytucjami; zlecenie realizacji zadań określonych w ustawie]**

1. <sup>49</sup> Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, w szczególności przyczyn i skutków przemocy domowej oraz metod i form pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Organy administracji rządowej lub samorządowej mogą zlecać realizację zadań określonych w ustawie w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 oraz z 2021 r. poz. 1038).

#### **Art. 9a. [Zespół interdyscyplinarny w gminie]**

1. <sup>50</sup> Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.
2. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.
3. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:
  - 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
  - 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;

- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

3a. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

4. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi.

5. <sup>51</sup> W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ust. 3-4, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

5a. <sup>52</sup> Członkowie zespołu interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład zespołu interdyscyplinarnego, przechodzą obowiązkowe szkolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4.

6. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego jest wybierany na pierwszym posiedzeniu zespołu spośród jego członków.

6a. <sup>53</sup> Zespół interdyscyplinarny wybiera spośród swoich członków zastępcę przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który wykonuje obowiązki powierzone mu przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i zastępuje go w czasie nieobecności. Do zastępcy przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego stosuje się przepisy o przewodniczącym.

6b. <sup>54</sup> Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

7. <sup>55</sup> Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

7a. <sup>56</sup> Pierwsze posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego zwołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Kolejne posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego są zwoływane przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

7b. <sup>57</sup> O terminie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego jego członkowie są informowani z 7-dniowym wyprzedzeniem.

7c. <sup>58</sup> W uzasadnionych przypadkach zespół interdyscyplinarny realizuje działania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i 2, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344).

7d. <sup>59</sup> Udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego jest obowiązkowy.

7e. <sup>60</sup> Członek zespołu interdyscyplinarnego, który nie może uczestniczyć w posiedzeniu zespołu, informuje przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o przyczynach swojej nieobecności w terminie co najmniej 2 dni roboczych przed zaplanowanym posiedzeniem tego zespołu.

7f. <sup>61</sup> Niedotrzymanie terminu określonego w ust. 7e może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami, w tym obłożną chorobą członka zespołu interdyscyplinarnego lub innym zdarzeniem losowym.

7g. <sup>62</sup> W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka zespołu interdyscyplinarnego na posiedzeniu przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności, na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

7h. <sup>63</sup> Skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego lub członka zespołu interdyscyplinarnego może wnieść osoba objęta procedurą "Niebieskie Karty". Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, który powołał zespół, w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 i 2185).

7i. <sup>64</sup> Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego w szczególności:

- 1) kieruje pracami zespołu interdyscyplinarnego;
- 2) organizuje pracę zespołu interdyscyplinarnego;
- 3) reprezentuje zespół interdyscyplinarny na zewnątrz.

8. <sup>65</sup> Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w ust. 3, 3a lub 5. Porozumienia określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także sprawy dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

9. <sup>66</sup> Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) - centrum usług społecznych.

10. <sup>67</sup> W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 8, powołuje się grupę diagnostyczno - pomocową.

10a. <sup>68</sup> Grupę diagnostyczno-pomocową powołuje zespół interdyscyplinarny niezwłocznie, nie później

niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

11. <sup>69</sup> W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

11a. <sup>70</sup> W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

11b. <sup>71</sup> W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy udział żołnierza Żandarmerii Wojskowej nie jest możliwy, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej może wchodzić inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub jej przełożony.

11c. <sup>72</sup> W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

11d. <sup>73</sup> W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3.

12. <sup>74</sup> W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

12a. <sup>75</sup> Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej są obowiązani podnosić swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, o których mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.

12b. <sup>76</sup> Zespół interdyscyplinarny, na wniosek osób, o których mowa w ust. 11 lub 11a, poszerza skład grupy diagnostyczno-pomocowej o osoby, o których mowa w ust. 11b-d lub 12.

12c. <sup>77</sup> Zespół interdyscyplinarny, na wniosek osób, o których mowa w ust. 11 lub 11a, poszerza skład grupy diagnostyczno-pomocowej o przedstawicieli innych podmiotów niż określone w ust. 11b lub 12, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy.

13. <sup>78</sup> Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.
14. <sup>79</sup> Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.
15. <sup>80</sup> Rada gminy określi, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego.

**Art. 9b. <sup>81</sup> [Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej; grupy diagnostyczno-pomocowe]**

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
  - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
  - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
  - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
  - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
  - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
  - 7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
  - 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
  - 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

3. Zespół interdyscyplinarny przed złożeniem zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 10, może wystąpić do właściwego starosty o przesłanie informacji dotyczącej wypełniania przez osobę stosującą przemoc domową obowiązków zawartych w art. 4 ust. 6.

4. Wnioski grupy diagnostyczno-pomocowej, o których mowa w ust. 8 pkt 5 i 6, są dla zespołu interdyscyplinarnego wiążące.

5. Jeżeli osobą stosującą przemoc domową jest funkcjonariusz Policji, zespół interdyscyplinarny informuje komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Policji o złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 10.

6. Jeżeli osobą stosującą przemoc domową jest żołnierz Żandarmerii Wojskowej, zespół interdyscyplinarny informuje komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej o złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2 pkt 10.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4, i pouczeń, o których mowa w ust. 11 pkt 4 i 5, uwzględniając przydatność zaświadczeń i pouczeń dla osoby stosującej przemoc domową oraz przedstawicieli instytucji i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania dotyczącego programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

8. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury "Niebieskie Karty" w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej

przemoc domową

do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty";
- 8) zakończenie procedury "Niebieskie Karty";
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
  - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury "Niebieskie Karty",
  - b) wszczęcia procedury "Niebieskie Karty";
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury "Niebieskie Karty".

9. Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

10. Do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

11. Po rozpatrzeniu wniosku, o którym mowa w ust. 8 pkt 5, zespół interdyscyplinarny:

- 1) informuje osobę stosującą przemoc domową o skierowaniu jej do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) informuje osobę stosującą przemoc domową o podmiocie, który realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową lub program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) zobowiązuje osobę stosującą przemoc domową do zgłoszenia się, w terminie 30 dni od dnia doręczenia skierowania, do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) poucza osobę stosującą przemoc domową o obowiązku niezwłocznego dostarczenia grupie

diagnostyczno - pomocowej zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4;

5) poucza osobę stosującą przemoc domową, że w przypadku nieusprawiedliwionego niewykonywania przez nią obowiązków określonych w art. 4 ust. 6, w tym niedostarczenia zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4, zostanie złożone zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń;

6) zawiadamia właściwego starostę o skierowaniu osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową oraz występuje z wnioskiem o przekazanie danych dotyczących terminów realizacji tych programów;

7) zawiadamia grupę diagnostyczno-pomocową o skierowaniu osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

12. Grupa diagnostyczno-pomocowa po upływie terminu określonego w ust. 11 pkt 3 dwukrotnie, w odstępach maksymalnie 30-dniowych, wzywa osobę stosującą przemoc domową do przedstawienia zaświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2.

13. W przypadku niedostarczenia grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2, w terminie 90 dni od dnia doręczenia skierowania, o którym mowa w ust. 11 pkt 3, albo niedostarczenia zaświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 6 pkt 4, w terminie 30 dni od dnia ukończenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową grupa diagnostyczno-pomocowa niezwłocznie występuje do zespołu interdyscyplinarnego o złożenie zawiadomienia, o którym mowa w ust. 8 pkt 6.

14. W uzasadnionych przypadkach grupa diagnostyczno-pomocowa realizuje zadania, o których mowa w ust. 8 pkt 5-9, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

15. W przypadku niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstępuje od dalszych działań, co jest dokumentowane w formie pisemnej i elektronicznej.

16. Skargę na działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy diagnostyczno-pomocowej może wnieść osoba objęta procedurą "Niebieskie Karty". Skargę rozpatruje zespół interdyscyplinarny w trybie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

**Art. 9c. [Przetwarzanie danych osobowych; obowiązek zachowania poufności informacji]**

1. <sup>82</sup> Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, przetwarzają dane:

1) osób doznających przemocy domowej:

- a) imię i nazwisko oraz numer PESEL,
- b) imiona rodziców,
- c) wiek,
- d) adres miejsca zamieszkania lub pobytu,
- e) numer telefonu lub adres poczty elektronicznej lub inny sposób kontaktu, jeżeli posiada,
- f) informacje o stanie zdrowia,
- g) informacje o nałogach,
- h) informacje o skazaniach, orzeczeniach o ukaraniu, innych orzeczeniach wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym,
- i) informacje o sytuacji rodzinnej,
- j) informacje o sytuacji zawodowej i źródłach utrzymania,
- k) informacje o sytuacji mieszkaniowej;

2) innych osób wspólnie zamieszkujących lub wspólnie zamieszkujących i gospodarujących z osobą stosującą przemoc domową:

- a) imię i nazwisko oraz numer PESEL,
- b) stosunek pokrewieństwa z osobą stosującą przemoc domową,
- c) wiek,
- d) informacje o sytuacji zawodowej i źródłach utrzymania,
- e) w przypadku dzieci - dane szkoły i klasy, do której uczęszcza dziecko;

3) osób stosujących przemoc domową:

- a) imię i nazwisko oraz numer PESEL,
- b) wiek,
- c) stan cywilny,
- d) adres miejsca zamieszkania lub pobytu,
- e) numer telefonu lub adres poczty elektronicznej lub inny sposób kontaktu, jeżeli posiada,
- f) stosunek pokrewieństwa z osobą doznającą przemocy domowej,
- g) informacje o stanie zdrowia,
- h) informacje o nałogach,
- i) informacje o skazaniach, orzeczeniach o ukaraniu lub innych orzeczeniach wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym,

j) informacje o sytuacji zawodowej i źródłach utrzymania;

4) osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej oraz świadków przemocy domowej:

a) imię i nazwisko,

b) adres miejsca zamieszkania,

c) numer telefonu lub adres poczty elektronicznej lub inny sposób kontaktu, jeżeli posiada.

2. <sup>83</sup> Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych są obowiązani do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 8. Obowiązek ten rozciąga się także na okres po ustaniu członkostwa w zespole interdyscyplinarnym oraz w grupach diagnostyczno-pomocowych.

3. <sup>84</sup> Przed przystąpieniem do wykonywania czynności, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 8, członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych składają organowi, o którym mowa w art. 9a ust. 2, oświadczenie o następującej treści: "Oświadczam, że zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałem przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym.

4. <sup>85</sup> Poza przypadkami wskazanymi w ustawie do dokumentacji wytworzonej przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, dostęp mają wyłącznie członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych oraz osoby wskazane w ust. 1 pkt 1 i 3.

5. <sup>86</sup> Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mają dostęp do dokumentacji, z wyłączeniem dostępu do dokumentacji zawierającej dane osób doznających przemocy domowej oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej, w szczególności z wyłączeniem dostępu do:

1) <sup>87</sup> formularzy "Niebieska Karta" zawierających dane osób doznających przemocy domowej;

2) <sup>88</sup> protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, oraz osób stosujących przemoc domową;

3) <sup>89</sup> notatek i dokumentów wytworzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, chyba że dokumenty te dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, oraz osób stosujących przemoc domową;

4) <sup>90</sup> innych dokumentów zgromadzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, których

udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej.

5a. <sup>91</sup> W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura "Niebieskie Karty", na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury "Niebieskie Karty", prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania.

6. <sup>92</sup> Administratorem danych przetwarzanych na podstawie przepisów niniejszego artykułu jest ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - centrum usług społecznych, zapewniające obsługę organizacyjno-techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego.

7. Zabezpieczenia stosowane przez administratora danych w celu ochrony danych osobowych polegają co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy.

#### **Art. 9d. <sup>93</sup> [Niebieskie Karty]**

1. Podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową.

2. Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11-11d, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej.

3. Osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11-11d, realizują procedurę "Niebieskie Karty" zgodnie z zasadą współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

4. Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, procedurę "Niebieskie Karty" oraz wzory formularzy "Niebieska Karta" wypełnianych przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę "Niebieskie Karty", mając na uwadze skuteczność działań wobec osób doznających przemocy domowej i dobro tych osób, w szczególności małoletnich.

#### **Art. 9e. <sup>94</sup> [Właściwość miejscowa gminy do realizacji procedury "Niebieskie Karty"]**

1. Właściwość miejscową gminy do realizacji procedury "Niebieskie Karty" ustala się według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej.
2. W przypadku gdy miejsce zamieszkania osoby stosującej przemoc domową jest w innej gminie niż miejsce zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej, w gminie właściwej dla miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc domową może zostać powołana grupa diagnostyczno-pomocowa.
3. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury "Niebieskie Karty", zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury "Niebieskie Karty" zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania.
4. Osoby, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 3, mają dostęp do dokumentacji, z wyłączeniem dostępu do dokumentacji zawierającej dane osób doznających przemocy domowej oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy domowej, w szczególności z wyłączeniem dostępu do:
  - 1) formularzy "Niebieska Karta" zawierających dane osób doznających przemocy domowej;
  - 2) protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową;
  - 3) notatek i dokumentów wytworzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, chyba że dokumenty te dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową;
  - 4) innych dokumentów zgromadzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, w tym dokumentacji prowadzonej przez Policję w związku z realizacją procedury "Niebieskie Karty".
5. Jeżeli realizacja procedury "Niebieskie Karty" napotyka trudności, w szczególności jeżeli zachodzą okoliczności wyłączenia określone w art. 24 oraz odpowiednio stosowanym art. 25 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy

właściwej.

6. Wojewoda rozstrzyga w przedmiocie wniosku, o którym mowa w ust. 5, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

7. Uwzględniając wniosek, o którym mowa w ust. 5, wojewoda wskazuje jako właściwą gminę sąsiednią, w której brak jest okoliczności utrudniających realizację procedury "Niebieskie Karty".

#### **Art. 9f. <sup>95</sup> [Powiadomienie Policji o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" wobec osoby posiadającej broń palną]**

1. Jeżeli osoba stosująca przemoc domową posiada broń palną, o wszczęciu wobec niej procedury "Niebieskie Karty" niezwłocznie powiadamia się komórkę organizacyjną Komendy Wojewódzkiej Policji albo Komendy Stołecznej Policji, właściwą w sprawach wydawania pozwoleń na broń.

2. Jeżeli procedura "Niebieskie Karty" została wszczęta przez Policję, obowiązek powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na jednostce organizacyjnej Policji wszczynającej procedurę.

3. Jeżeli procedura "Niebieskie Karty" została wszczęta przez inny niż Policja podmiot, powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego.

4. Jeżeli procedura "Niebieskie Karty" została wszczęta wobec żołnierza czynnej służby wojskowej stosującego przemoc domową, niezwłocznie zawiadamia się jednostkę Żandarmerii Wojskowej właściwą w sprawach pozwoleń na broń. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

#### **Art. 9g. <sup>96</sup> [Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobom stosującym przemoc domową]**

Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobom stosującym przemoc domową w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej odbywa się na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2022 r. poz. 2516).

#### **Art. 9h. <sup>97</sup> [Zakończenie procedury "Niebieskie Karty"]**

1. Zakończenie procedury "Niebieskie Karty" następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej;
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

2. Wobec osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3, uczestniczących w procedurze "Niebieskie

Karty" są prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty".

3. Działania, o których mowa w ust. 2, są prowadzone przez grupę diagnostyczno-pomocową i polegają w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura "Niebieskie Karty".

#### **Art. 10. [Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej]**

1. <sup>98</sup> W celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej Rada Ministrów przyjmuje Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, określający szczegółowe działania w zakresie:

- 1) <sup>99</sup> zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
  - 2) <sup>100</sup> programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
  - 3) <sup>101</sup> podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy;
  - 4) <sup>102</sup> upowszechniania informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom doznającym przemocy domowej, jak i osobom stosującym przemoc domową.
2. <sup>103</sup> Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na szczeblu centralnym realizuje koordynator, o którym mowa w art. 8 pkt 3.
3. <sup>104</sup> Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na szczeblu wojewódzkim realizuje koordynator, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3.

#### **Art. 10a. <sup>105</sup> [Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej]**

1. Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, zwany dalej "Zespołem", jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Kadencja Zespołu trwa 4 lata.

3. Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- 1) inicjowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 2) monitorowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy;
- 4) inicjowanie zmian przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;

- 5) wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz w sprawach zlecania tych zadań do realizacji przez podmioty wymienione w art. 9 ust. 1;
- 7) opracowanie standardów pomocy osobom doznającym przemocy domowej i pracy z osobami stosującymi przemoc domową;
- 8) tworzenie, we współpracy z podmiotami wymienionymi w art. 9 ust. 1, mechanizmów informowania o standardach udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej i pracy z osobami stosującymi przemoc domową;
- 9) opiniowanie projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej opracowanych na podstawie programów osłonowych, które finansuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

#### **Art. 10b. [Skład Zespołu]**

1. <sup>106</sup> W skład Zespołu minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego powołuje:
  - 1) Krajowego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
  - 2) dwunastu przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, w tym dwóch Wojewódzkich Koordynatorów Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, spośród osób zgłoszonych przez te organy i osób kierujących tymi jednostkami;
  - 3) ośmiu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, w tym dwóch przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych, zgłoszonych przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego;
  - 4) dwunastu przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych spośród osób zgłoszonych przez te podmioty.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje członka Zespołu przed upływem kadencji:
  - 1) na jego wniosek;
  - 2) na wniosek podmiotu, którego jest on przedstawicielem;
  - 3) w przypadku skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne

przestępstwo skarbowe.

3. <sup>107</sup> Członkostwo w Zespole wygasa w przypadku śmierci członka Zespołu.

4. <sup>108</sup> W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego powołuje nowego członka Zespołu na okres do końca kadencji. Przepis ust. 1 stosuje się.

#### **Art. 10c. [Przewodniczący Zespołu; posiedzenia Zespołu; świadczenia przysługujące członkom Zespołu]**

1. <sup>109</sup> Przewodniczącym Zespołu jest Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

2. Posiedzenia Zespołu zwoływane są przez Przewodniczącego Zespołu lub na wniosek co najmniej jednej czwartej liczby członków Zespołu, nie rzadziej jednak niż raz na pół roku.

3. Członkowie Zespołu korzystają ze zwolnień w pracy w celu uczestniczenia w posiedzeniach Zespołu i przysługuje im zwrot kosztów podróży ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

#### **Art. 10d. [Współpraca organów administracji z Zespołem]**

Organy administracji rządowej oraz podległe im państwowe jednostki organizacyjne, na wniosek przewodniczącego Zespołu, udzielają Zespołowi wszechstronnej pomocy przy wykonywaniu jego zadań, a w szczególności przedstawiają niezbędne informacje lub dokumenty.

#### **Art. 10e. [Obsługa administracyjno-biurowa Zespołu]**

Obsługę administracyjno-biurową Zespołu zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

#### **Art. 10f. <sup>110</sup> [Delegacja ustawowa - tryb powoływania członków Zespołu, organizacja i tryb działania Zespołu]**

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb powołania członków Zespołu oraz organizację i tryb działania Zespołu, a także sposób uczestnictwa w jego pracach, uwzględniając konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu wykonania przez Zespół zadań.

#### **Art. 11. <sup>111</sup> [Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej]**

Rada Ministrów składa corocznie Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, w terminie do dnia 30 września, sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

**Art. 11a. [Zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia mieszkania]**

1. <sup>112</sup> Jeżeli osoba stosująca przemoc domową wspólnie zajmująca mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba doznająca tej przemocy może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał ją do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

2. <sup>113</sup> Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku, gdy:

- 1) osoba doznająca przemocy domowej opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu;
- 2) osoba stosująca przemoc domową opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie;
- 3) osoba stosująca przemoc domową okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej.

3. <sup>114</sup> Osoba pełnoletnia, która pozostała w mieszkaniu, o którym mowa w ust. 1, przez czas niezamieszkiwania w nim osoby stosującej przemoc domową, w związku z wydaniem wobec niej:

- 1) nakazu lub zakazu, o których mowa w art. 15aa ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360, 956, 1610, 2112 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 1005),
- 2) nakazu lub zakazu, o których mowa w art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 431, 956 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 469),

3) <sup>115</sup> postanowienia sądu o zobowiązaniu osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazaniu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, w tym również o udzieleniu zabezpieczenia

- jest obowiązana do ponoszenia opłat za dostawę do tego mieszkania energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz czynsz lub koszty bieżącego zarządzania nieruchomością, chyba że względem niej osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana do świadczeń alimentacyjnych. <sup>116</sup>

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do każdego lokalu służącego zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych.

5. <sup>117</sup> Do wykonania obowiązku orzeczonego na podstawie ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy o

egzekucji obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika.

6. <sup>118</sup> Jeżeli osoba stosująca przemoc domową, po wydaniu przez sąd postanowienia uwzględniającego wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, chce zabrać ze wspólnie zajmowanego mieszkania i z jego bezpośredniego otoczenia rzeczy lub zwierzęta domowe, a osoba doznająca tej przemocy wyraża na to zgodę, może się to odbyć wyłącznie w obecności policjanta lub żołnierza Żandarmerii Wojskowej. Zabranie rzeczy i zwierząt domowych może odbyć się nie więcej niż dwa razy.

7. <sup>119</sup> W celu zabrania rzeczy i zwierząt domowych, o których mowa w ust. 6, osoba stosująca przemoc domową występuje pisemnie do kierownika jednostki organizacyjnej Policji lub komendanta jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, właściwego ze względu na miejsce położenia wspólnie zajmowanego mieszkania, o wyznaczenie nie później niż w terminie 48 godzin policjanta lub żołnierza Żandarmerii Wojskowej do uczestniczenia w czynności, o której mowa w ust. 6.

8. <sup>120</sup> Czynność, o której mowa w ust. 6, przeprowadza się po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z osobą doznającą przemocy domowej. Osoba doznająca przemocy domowej ma prawo brać udział w tej czynności lub upoważnić do udziału w niej inną osobę. W przypadku sprzeciwu osoby doznającej przemocy domowej wskazane przedmioty lub zwierzęta domowe pozostawia się we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub w jego bezpośrednim otoczeniu.

**Art. 11aa. <sup>121</sup> [Zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, zakaz kontaktowania się z nią, zakaz wstępu na teren określonej placówki]**

1. Osoba doznająca przemocy domowej może żądać, aby sąd, o którym mowa w art. 11a ust. 1, wydał wobec osoby stosującej przemoc domową zakaz zbliżania się do niej na wyrażoną w metrach odległość lub zakazał osobie stosującej przemoc domową kontaktowania się z nią, gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy.

2. Osoba doznająca przemocy domowej może żądać wydania zakazu kontaktowania się z nią także, gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność.

3. Sąd nie jest związany żądaniem wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w zakresie

wskazanej w nim odległości lub obszaru lub zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej w zakresie wskazanej w nim odległości, a także żądaniem wniosku o wydanie zakazu kontaktowania.

4. Jeżeli osoba doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje, może ona żądać, aby sąd, o którym mowa w art. 11a ust. 1, wydał wobec osoby stosującej przemoc domową, stwarzającej zagrożenie dla jej życia lub zdrowia, zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

**Art. 11ab. <sup>122</sup> [Elementy uwzględniane przy rozpoznawaniu sprawy o zmianę lub uchylenie postanowienia nakładającego obowiązek, zakazy lub nakazy na osobę stosującą przemoc domową]**

Rozpoznając sprawę o zmianę lub uchylenie postanowienia, o którym mowa w art. 11a ust. 1 oraz art. 11aa ust. 1, 2 i 4, sąd uwzględni okoliczności dotyczące osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących tę przemoc, w tym w szczególności informacje o:

- 1) przebiegu i efektach działań podjętych i udokumentowanych w ramach procedury "Niebieskie Karty", o ile procedura taka była prowadzona;
- 2) udziale i efektach uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) udziale i efektach uczestnictwa w innych formach oddziaływań, w szczególności terapii mającej na celu leczenie uzależnień.

**Art. 11b. [Przekazanie Policji i Żandarmerii Wojskowej danych teleadresowych placówek oferujących wsparcie dla ofiar przemocy domowej]**

Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące placówki, o których mowa w art. 15ag ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 15ah ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz art. 18g ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 18h ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, przekazują, z użyciem środków komunikacji elektronicznej, właściwym terytorialnie jednostkom organizacyjnym Policji i Żandarmerii Wojskowej aktualne dane teleadresowe tych podmiotów ze wskazaniem przedmiotu działalności.

## **Art. 12. <sup>123</sup> [Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie z użyciem przemocy]**

1. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.
2. Osoby będące świadkami przemocy domowej powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

## **Art. 12a. <sup>124</sup> [Odebranie dziecka z rodziny]**

1. W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726, 1855, 2339 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289), dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403).
3. Decyzję, o której mowa w ust. 1, pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Przepisy art. 598<sup>10</sup>, art. 598<sup>11</sup> § 3 i art. 598<sup>12</sup> § 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.
4. Decyzję, o której mowa w ust. 1, podejmuje się w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa.
5. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Do umieszczenia dziecka u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw

zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, procedurę postępowania Policji przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 3, oraz sposób dokumentowania przeprowadzonych przez Policję czynności, uwzględniając konieczność udzielenia dzieciom skutecznej pomocy.

#### **Art. 12b. <sup>125</sup> [Zażalenie]**

1. Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje zażalenie do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a. W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności zapewnienia dziecku ochrony oraz prawidłowości jej dokonania.
2. Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego, który zapewnił dziecku ochronę, lub funkcjonariusza Policji. W takim przypadku zażalenie podlega niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego.
3. <sup>126</sup> Sąd rozpoznaje zażalenie w składzie jednego sędziego niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili jego wpływu do sądu. W razie uznania bezzasadności lub nielegalności sposobu zapewnienia dziecku ochrony sąd zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym.
4. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewniania dziecku ochrony sąd zawiadamia o tym przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony.

#### **Art. 12c. <sup>127</sup> [Pouczenie o prawie do złożenia zażalenia; nieodpłatna pomoc prawna]**

1. O prawie do złożenia zażalenia oraz o czynnościach podjętych na podstawie art. 12a, a także o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej pracownik socjalny dokonujący czynności, o których mowa w art. 12a, poucza rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka. Pouczenie to wręcza się na piśmie.
2. Nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945).
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór pouczenia, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając przydatność pouczenia dla ochrony dziecka oraz przysługujących uprawnień rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym dziecka.

#### **Art. 12d. [Zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności lub**

### **odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia]**

1. <sup>128</sup> W przypadku gdy wniosek zawodowego kuratora sądowego o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonej kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia dotyczy skazanego za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby doznającej przemocy domowej, który w okresie próby rażąco naruszył porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby doznającej przemocy domowej, sąd właściwy do rozpoznania wniosku zarządza zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie skazanego na posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku.
2. Zatrzymanemu, na jego żądanie, należy niezwłocznie umożliwić nawiązanie w dostępnej formie kontaktu z adwokatem, a także bezpośrednią z nim rozmowę.
3. Wydane przez sąd postanowienie o zarządzeniu wykonania kary albo o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia podlega wykonaniu z chwilą jego wydania; sąd, który wydał postanowienie, albo sąd właściwy do rozpoznania zażalenia może wstrzymać wykonanie postanowienia.

#### **Art. 13.**

(uchylony)

#### **Art. 14.**

(uchylony)

#### **Art. 15.**

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

#### **Art. 16.**

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

#### **Art. 17. [Wejście w życie ustawy]**

Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 6 ust. 4 i 5, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.

<sup>1</sup> Tytuł ustawy zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

- zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>2</sup> Wstęp uchylony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>3</sup> Art. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>4</sup> Art. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>5</sup> Art. 3 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>6</sup> Art. 3 ust. 1 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>7</sup> Art. 3 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>8</sup> Art. 3 pkt 5 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>9</sup> Art. 3 ust. 1 pkt 6 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>10</sup> Art. 3 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>11</sup> Art. 3 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>12</sup> Art. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>13</sup> Art. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>14</sup> Art. 5a dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>15</sup> Art. 5b dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>16</sup> Art. 6 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>17</sup> Art. 6 ust. 2 zdanie wstępne zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>18</sup> Art. 6 ust. 2 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>19</sup> Art. 6 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>20</sup> Art. 6 ust. 2 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>21</sup> Art. 6 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>22</sup> Art. 6 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>23</sup> Art. 6 ust. 3 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>24</sup> Art. 6 ust. 3 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>25</sup> Art. 6 ust. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>26</sup> Art. 6 ust. 4a dodany przez art. 1 pkt 9 lit. d ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>27</sup> Art. 6 ust. 6 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>28</sup> Art. 6 ust. 6 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>29</sup> Art. 6 ust. 6 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>30</sup> Art. 6 ust. 6 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>31</sup> Art. 6a zmieniony przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>32</sup> Art. 7 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>33</sup> Art. 7 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>34</sup> Art. 7 ust. 1 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

<sup>35</sup> Art. 7 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

- zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 36 Art. 7 ust. 1 pkt 5 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 37 Art. 7 ust. 1 pkt 6 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 38 Art. 7 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 39 Art. 8 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 40 Art. 8 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 41 Art. 8 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 42 Art. 8 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 43 Art. 8 pkt 5 zmieniony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 44 Art. 8 pkt 6 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 45 Art. 8 pkt 7 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 46 Art. 8 pkt 7 lit. b zmieniona przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 47 Art. 8 pkt 7 lit. c zmieniona przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 48 Art. 8a zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 49 Art. 9 ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 50 Art. 9a ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 51 Art. 9a ust. 5 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 52 Art. 9a ust. 5a dodany przez art. 1 pkt 15 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

- zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 53 Art. 9a ust. 6a dodany przez art. 1 pkt 15 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 54 Art. 9a ust. 6b dodany przez art. 1 pkt 15 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 55 Art. 9a ust. 7 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. d ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 56 Art. 9a ust. 7a dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 57 Art. 9a ust. 7b dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 58 Art. 9a ust. 7c dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 59 Art. 9a ust. 7d dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 60 Art. 9a ust. 7e dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 61 Art. 9a ust. 7f dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 62 Art. 9a ust. 7g dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 63 Art. 9a ust. 7h dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 64 Art. 9a ust. 7i dodany przez art. 1 pkt 15 lit. e ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 65 Art. 9a ust. 8 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. f ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 66 Art. 9a ust. 9 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. f ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 67 Art. 9a ust. 10 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. f ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 68 Art. 9a ust. 10a dodany przez art. 1 pkt 15 lit. g ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)  
zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- 69 Art. 9a ust. 11 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. h ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

70 Art. 9a ust. 11a zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. h ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

71 Art. 9a ust. 11b dodany przez art. 1 pkt 15 lit. i ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

72 Art. 9a ust. 11c dodany przez art. 1 pkt 15 lit. i ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

73 Art. 9a ust. 11d dodany przez art. 1 pkt 15 lit. i ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

74 Art. 9a ust. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. j ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

75 Art. 9a ust. 12a dodany przez art. 1 pkt 15 lit. k ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

76 Art. 9a ust. 12b dodany przez art. 1 pkt 15 lit. k ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

77 Art. 9a ust. 12c dodany przez art. 1 pkt 15 lit. k ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

78 Art. 9a ust. 13 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. l ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

79 Art. 9a ust. 14 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. l ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

80 Art. 9a ust. 15 zmieniony przez art. 1 pkt 15 lit. l ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

81 Art. 9b zmieniony przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej  
nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

82 Art. 9c ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

83 Art. 9c ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

84 Art. 9c ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

85 Art. 9c ust. 4 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535)

zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.

86 Art. 9c ust. 5 zdanie wstępne:

- zmienione przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>87</sup> Art. 9c ust. 5 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>88</sup> Art. 9c ust. 5 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>89</sup> Art. 9c ust. 5 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>90</sup> Art. 9c ust. 5 pkt 4:
  - zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>91</sup> Art. 9c ust. 5a dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>92</sup> Art. 9c ust. 6 zmieniony przez art. 1 pkt 17 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>93</sup> Art. 9d zmieniony przez art. 1 pkt 18 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>94</sup> Art. 9e dodany przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>95</sup> Art. 9f dodany przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>96</sup> Art. 9g dodany przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>97</sup> Art. 9h dodany przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>98</sup> Art. 10 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 20 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>99</sup> Art. 10 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.

- <sup>100</sup> Art. 10 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 20 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>101</sup> Art. 10 ust. 1 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>102</sup> Art. 10 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 1 pkt 20 lit. c ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>103</sup> Art. 10 ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>104</sup> Art. 10 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>105</sup> Art. 10a zmieniony przez art. 1 pkt 21 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>106</sup> Art. 10b ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 22 lit. a ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>107</sup> Art. 10b ust. 3 dodany przez art. 1 pkt 22 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>108</sup> Art. 10b ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 22 lit. b ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>109</sup> Art. 10c ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>110</sup> Art. 10f zmieniony przez art. 1 pkt 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>111</sup> Art. 11 zmieniony przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>112</sup> Art. 11a ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>113</sup> Art. 11a ust. 2 zmieniony przez art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>114</sup> Art. 11a ust. 3 zdanie wstępne zmienione przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>115</sup> Art. 11a ust. 3 pkt 3 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.
- <sup>116</sup> Część wspólna zmieniona przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dnia 22 czerwca 2023 r.

- <sup>117</sup> Art. 11a ust. 5 dodany przez art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>118</sup> Art. 11a ust. 6 dodany przez art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>119</sup> Art. 11a ust. 7 dodany przez art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>120</sup> Art. 11a ust. 8 dodany przez art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>121</sup> Art. 11aa dodany przez art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>122</sup> Art. 11ab dodany przez art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>123</sup> Art. 12 zmieniony przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>124</sup> Art. 12a zmieniony przez art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>125</sup> Art. 12b zmieniony przez art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>126</sup> Art. 12b ust. 3 zmieniony przez art. 10 pkt 3 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. (Dz.U.2023.289) zmieniającej nin. ustawę z dniem 15 sierpnia 2023 r.
- <sup>127</sup> Art. 12c zmieniony przez art. 1 pkt 25 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.
- <sup>128</sup> Art. 12d ust. 1 zmieniony przez art. 1 pkt 26 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej nin. ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.